СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 147. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 30-го липня 1943. No. 147. Jersey City, N. J., Friday, July 30, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОГРАМА ДОМАШНЬОЇ ПОЛІТИКИ В ПРОМОВІ ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН. — У своїй радіо-промові президент Рузвелт торкнувся теж домашнього фронту. У першу чергу президент остерігав перед фалшивими гаслами різних критикоманів, нацеб то треба звернути увагу на „домашній фронт". Домашнього фронту, каже президент, не дасться відділити від бойового фронту. Для допомоги воякам, що стоять на боєвім фронті, треба розвинути енергійну працю у фабриках, на фармах, та на всіх громадянських ділянках. Тут треба не менших жертв як на полі бою.

Коли йде про плянування на найблищу майбутність після переможної війни, то ці пляни такі: 1. Треба в першу чергу подбати про вояків та моряків, що вернуть домів, і дати їм платню заки найдуть працю; 2. заняття для кожного члена збройної сили треба вже наперед приготовити, щоб звільнити бойовиків від журби; колиб не було заняття, дати їм соціяльне обезпечення; 3. дати їм нагоду продовжувати фахову освіту або вишкіл; 4. приготовити для них кредит на випадок потреби, і зарахувати їх літа служби до літ праці; 5. бути готовими із шпитальною обслугою на кожен заклик; 6. дати пенсію тим, що сталися неспосібними до праці внаслідок війни.

При кінці Рузвелт остеріг перед надіями на короткотривалу війну, бо довготи війни ніхто не може передбачити.

КІНЕЦЬ ПАЙКУВАННЯ КАВИ, НАДІЯ НА ЗБІЛЬШЕННЯ ІНШИХ ПАЙКІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт випередив Бюро Адміністрації Цін, коли згадав у своїй промові, що покінчилося пайкування кави, незабаром можна надіятися покінчення пайкування цукру. Безпосередно після промови президента Бюро Адміністрації Цін проголосило, що пайкування кави скінчилося із сьогоднішним днем.

Водночас Военна Адміністрація Харчів проголосила, що в найближчих кількох тижнях армія буде купувати менше мяса, а тоді цивільне населення дістане його більше.

Секретар нутрішніх відносин Гаролд Л. Ікес оголосив, що східні стейти дістануть рішучо більшу кількість ґазоліни для їзди автами, по скільки не забраклоб олію на топливо по домах.

ПРОДУКЦІЯ НЕВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ БУДЕ ЗМЕНШЕНА НА ПЯТУ ЧАСТИНУ.

ВАШИНГТОН. — На підставі зарядження Ради Военної Продукції, кількість невоєнних виробів буде зменшена на 20% до кінця 1943 р. в порівнанню з кількостю в минулім році. Є це вироби, потрібні в цивільнім життю населення, які одначе не конечні до життя.

НЕ БУДУТЬ БІЛЬШЕ ПРОЗИВАТИ ЗАГРАНИЧНИХ ВОЛОДАРІВ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок заміток президента Рузвелта про невміність радіової статті Бюра Военної Інформації на адресу італійського короля й маршала Бадоля, покликано директора заграничних радіо-промов Роберта Е. Шервуда на конференцію із секретарем закордонних відносин Корделом Голом. Після конференції Шервуд сказав, що від тепер не буде прозивати італійського короля, ані не буде називати фашистом маршала Бадолія. Одначе не буде скривати факту, що вони були підпорою фашизму.

ТИСЯЧА НОВИХ ПРАПОРЩИКІВ ПРИ ВОЄННІЙ ФЛЬОТІ.

НЮ ЙОРК. — Силу американської военної фльоти можна оцінювати по персоналі та офіцирськім корпусі. Контр-адмірал Рандал Джейкобс начальник бюра персоналу фльоти виказав це ілі, коли проголосив іменування 1,080 свіжих прапорщиків („енсін"), що покінчили Морську Школу для середних офіцирів. Ця школа тепер приміщена при університеті Коломбія. Це вказує на велитенський розвиток американської военної фльоти.

ЕПИДЕМІЯ ДІТОЧОГО ПАРАЛІЖУ В ПІВДЕННО-ЗАХІДНИХ СТЕЙТАХ.

ВАШИНГТОН. — Служба Прилюдного Здоровля звідомляє, що в Тексасі, Каліфорнії, Оклагомі й сусідних стейтах діточий параліж прибрав розміри епідемічної недуги. Цей факт оголошено на те, щоб публика оберегалася перед цією недугою, одначе щоб не піддавалася паніці, бо недуга є під контролею санітарних властей.

ПРИДУМАВ „ГЛЬОБАЛЬНУ АЗБУКУ".

ВАШИНГТОН. — Для облекшення науки англійської мови по цілім світі після війни бувший сенатор, Роберт Л. Овен із Оклагоми, хоч навіщений сліпотою, придумав „глььобальну азбуку", придатну для кожного народу при вимові англійських слів. Нова азбука складається із 41 букви.

Перемога над Італією головний предмет промови президента

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт виголосив півгодинну промову по радіо в середу ввечір. Він обговорив усілякі справи, такі різнородні, як різнородною є справа теперішної війни. Одначе найголовнішим предметом промови була перемога аліянтських військ в Італії та вигляд на мир.

Президент виказав на поступі війни, як нетрівкою була фільософія фашистів та націстів і як далеко сильнішою є система Обєднаних Держав. Це виказала кампанія в Північній Африці, а ще більше удачний наїзд на Сицилію. Премієр Мусоліні це бачив і тому він зрезигнував. Одначе він не сховається перед справедливостю й буде потягнений до відповідальности. „Ніякий криміналььник" — голосив Рузвелт — „не втече при помочі резиґнації".

Наші умовини покінчення війни з Італією є ті, що були проголошені давніше, а це безумовна капітуляція. Теєаме відноситься до Німеччини й до Японії. Після здачі італійський нарід буде міг прийти до себе.

Кампанія проти Сицилії, а з тим і проти Італії, була заздалегідь уплянована аж до дрібничок і над цими детайлями президент спинився довший час у промові. У виправі взяли участь 3,000 кораблів і 160,000 аліянтського війська, а вони мали вирядь 14,000 возів, 600 тенків і 1,800 гармат. Успіхи треба приписати солідарности Обєднаних Держав в акції. При цій нагоді треба піднести заслуги російського народу для ведення війни й перемоги Аліянтів. Росія бореться з подиву гідною витривалістю, а світ ніколи не бачив більшого завзяття й посвяти, як ту, що її виказав російський нарід під проводом маршала Осипа Сталіна.

На Тихому океані наші війська йдуть нестримно й переможно проти Японії, а також ведеться війна і на побережжу Азії, в Індії і Алевтських островах. Хіні помагаємо відповідно до наших сил у її нерівній боротьбі проти японського наїзника. Начальному командантови Чіянґ-Кай-Шекови належиться найвище признання за його витривалість.

Німецький уряд ще мовчить про італійські події

БЕРН. — Німецький уряд ще не подав своєї думки про події в Італії. Приватні вісти з Берліна кажуть, що уряд вичікує, поки ситуація в Італії вясниться.

Німецькі ґазети, які прийшли зза границі, мають про Італію тільки скупі вісти. Редакційних статтей про події зовсім нема. З деяких уступів можна вносити про напруження відносин між Італією й Німеччиною.

З Берліна прийшла вістка, що німецький міністер заграничних справ Рібентроп зая- [illegible] Гітлера й дуче Мусолінія.

Поза границями спекулюють багато над питанням, [illegible] поставляться німецькі ґазети до наближаючихся народин Мусолінія; попередніми роками з того приводу німецькі ґазети нємов на росказ попадали в загальне захоплення.

ПАПА ОСУДЖУЄ ПРИНЦИП ДИКТАТУРИ

Римське радіо навело слова папи Пія з осудом диктатури. Папа заявив, що одна людина не має ніякого права на життя й свободу інших людей. Папа осуджував тих, що надуживають народніх настроїв для ломання законів, аби тільки потурати переходовим чуттєвим вибухам мас.

ІТАЛІЯ ВИЦОФУЄТЬСЯ З ЮГОСЛАВІЇ

Італійський уряд відкликав свої війська з Югославії. Німці ще далі лишають там свої війська, ба навіть їх скріпляють.

Зогляду на відступлення італійців з Югославії, заповідають, що Югославія піднесе претенсії до портів Трієсту й Фіюме. Сподіються скорого переїзду югословянського уряду на вигнанні з Лондону до Каїра.

ЧУТКИ ПРО ЗАЛОМАННЯ В БОЛГАРІЇ

З різних сторін уже приходять вісти, що Болгарія може піти за Італією й відорватися від Осі. За останніми вістями, між болгарським королем Борисом і болгарським премієром Фільофом прийшло до гострої виміни слів за те, хто завинив, що Болгарія найшлася в хвості Німеччини. Дискусія закінчилася кулачною бійкою.

ПОЛЬЩА ПІДНІМАЄ ПРЕТЕНСІЇ НА СХІДНУ ПРУСІЮ

ЛОНДОН. — Премієр Станіслав Міколайчик заявив, що Польща буде домагатися, аби Східну Прусію прилучити до Польщі. Мовляв, будучність Польщі залежить від широкого доступу до моря.

ВОНА ПРОМОВЛЯЄ ДО ЯПОНЦІВ. — [illegible] говорить мовою, яку японці розуміють. Це 155-міліметрова гармата, яку американці уставляють на острові Рендові, після заняття острова від японців. Ця гармата може післати японцям „вістку" аж на Мунду, на острові Ню Джорджія, та сказати їм держатися здалека.

МИРОВІ Й СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПІВНІЧНІЙ ІТАЛІЇ

БЕРН. — За вістками, що приходять з Італії, там панує тепер незвичайно напружена ситуація. Відноситься це передусім до північної Італії, в котрій ідуть кервавї росправи населення з фашистівськими міліцонерами та демонстрації за мир, з котрих приходить навіть до загальних страйків у деяких містах.

Маніфестанти за мир, ведені соціялістами, носять червоний прапор і співають „Інтернаціонал" та викрикують: „Хліба. Мира. Свободи й праці".

Військова влада пробує здушувати ці демонстрації й в деяких місцях вояки стріляли до демонстрантів та арештували багато людей. Уряд приказав війську вживати проти демонстрантів зброї без попереднього упередження. Уряд теж приверпув наново різні загострення щодо виходу осіб вечором з дому, які він був облекшив попереднього дня „зогляду на кращий настрій населення".

Найгірше реагує населення на упадок фашизму в Міляно, осередку фашизму. Там нині військо кермує всіми комунікаційними засобами. Часописи появляються тільки на одну картку, бо друкарі вийшли на страйк для симпатії з страйкуючими робітниками.

Коло будинку фашистівської газети „Пополо д'Італія" розвинулася справжня битва між фашистівською міліцією, що забарикадувалася в газеті, та військом. Обложені пробували переговорювати з військом, але публика тепер облягла вояків, не даючи їм повести переговори. Передтим командант вояків крикнув обложеним, аби вони видали провідників і розійшлися домів. Ця пропозиція викликала видно гарячу дискусію між обложеними фашистами, бо за якийсь час гурток людей вивів на дах опираючогося чоловіка й струтив його з даху. У скиненім розпізнано потім Амеріґа Думінія, котрий був один [illegible] на соціялістичного посла Матеоті в 1924. році.

УРЯД РОЗВЯЗУЄ ФАШИСТІВСЬКУ ПАРТІЮ.

БЕРН. — На своїм першім повнім засіданню новий міністерський кабінет під проводом ґенерала Бадоліо розвязав Національну Фашистівську Партію, зніс спеціяльні фашистівські трибунали для оборони держави й проголосив закон з 9. грудня 1928. року про створення Фашистівської Великої Ради незгідним з конституцією.

Часописи пишуть про упадок фашизму як доконаний факт. Про редактора Вірджінія Ґайду, головного речника Мусолінія, пішла чутка, що він й інші визначні фашистівські редактори арештовані новим урядом під замітом державної зради.

РИМ КАЖЕ, ЩО ІТАЛІЯ ВОЮЄ ДАЛІ.

Римське радіо сповістило, що в відношенню між Італією й Британією не зайшла ніяка зміна. Переміни в Італії це мовлявь нутрішня справа Італії: Італія увільнилася від системи, яку признала шкідливою для нації. Фашизм скінчився. Раз навсегда. Одначе Італія далі воює, тепер, мовляв, уже за свободу й честь.

Радіо нападало потім на британський уряд, називаючи промову Чорчила доказом, що Британія воює не проти фашизму, а проти Італії.

АЛІЯНТИ ДАЛІ НАСТУПАЮТЬ У СИЦИЛІЇ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американські війська наступали проти німців у північній частині Сицилії, на північ від вулькану Етни. Канадійці поробили значні поступи в центральнім секторі. Аліянтські летуни бомбардували летничі майдани й комунікаційні лінії в Сицилії й південній Італії.

ВЕЛИКІ РЕЙДИ НА НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН. — Злучені аліянтські летунські сили били великими рейдами по Німеччині. Гамбург бомбардовано вже пятий раз зарядом. Бомбардовано теж різні німецькі пристосовлення в Франції й Голяндії. Знищено 60 німецьких літаків.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ДАЛІ НАСТУПАЄ НА ОРЕЛ.

ЛОНДОН. — Червона армія захопила Становой Колодязь, що лежить усего 11 миль на південний схід від Орела; на північ від того міста заставила німців до відступу. За день забрала від німців 30 дальших місцевостей.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БЮТЬ ПО ВЕЙК.

ВАШИНГТОН. — Американські летуни бомбардували острів Вейк на Тихому океані та острів Киску, останню позицію японців на Алевтах.

Коло Ню Ґвинеї американські летуни скинули бомби на японський нищитель і торговельний корабель.

Американці теж бомбардували японські бази в північній частині Бурми. Ушкоджено ворожі магазини в Моґавнґу й Пінмі.

Японці признають, що американці ще ставлять опір у джунглях Люзону, на Филипинських островах.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:

Поодинокое число три центи.

На рік	$7.00
на пів року	$3.75
на три місяці	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50
В Джерзі Сіті і Загряниці:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1.50
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75

НАДГРОБНА ПРОМОВА ФАШИЗМОВИ

Остання промова Чорчила в британському парляменті не могла поминути найбільшої новинки світу в даний мент, себто упадку Мусолінія. З неї Чорчил і почав свою промову, немовби наміряючи цими увагами очистити поклад для бою, для свобідної дискусії питань, які домагаються вирішення внаслідок цього факту.

„Палата певно почує з вдоволення про упадок одного з головних злочинців цеї нищучої війни. Конець довгого й жорстокого панування Мусолінія над італійським народом без сумніву означає конець одної епохи в життю Італії. Повалився ключовий камінь фашистівського склепіння, і правдоподібно вся фашистівська будова звалиться на землю в руїнах, якщо вона ще не завалилася".

Далі Чорчил дав опис фашистівської системи короткими, але вдачними словами: „Тоталітарна система одної партії, узброєної тайною поліцією; що загортає для себе всі просто урядові посади, навіть найнижчі; що перебирає під контролю виконного уряду суди, нижчі й вищі; що удержує цілу сітку домашніх шпигунів і сусідських донощиків".

„Коли того роду систему примінити до якогось народу на довший час, то вона оставить широкі маси народу без усякого впливу на долю краю й без незалежних людей поза урядничою клясою".

Ці свої слова Чорчил називає одинокою обороною для народу Італії, хоча він самий робить до них типічно англійський додаток, що [illegible] дозволяє вирвати собі свободу й [illegible] зо своїх рук, властиво не має ніякого справді важного оправдання". Це відай Чорчил має на думці, коли він каже дещо пізніше, що „вина й глупота Мусолінія коштувала італійський народ дорого. Цеж виглядало так безпечно й легко в травні 1940. року вдарити падаючу Францію в плечі й забрати середземноморські впливи й посілости Британії, котру Мусоліні вважав певно за декадентську й зруйновану. Цеж виглядало так легко й безпечно напасти на меншу державу Грецію. Одначе, прийшли віддуманення. Події взяли інший оборот. По довгих небезпечних зворотах долі . . . британські й американські армії заняли італійську імперію в Африці та більшість Сицилії і тепер стоять коло брами італійської землі, узброєні в морські й повітряні сили".

Промова являється властиво нагробною промовою для італійського фашизму. По справедливости виголосити її повинен би хтось з приятелів покійника, та до цеї почести вони якось не зголошуються. Тому й не диво, що на гробі бандита мусів промовити представник влади, що причинилася до того, що бандита зложено в землю.

МОЖЛИВОСТИ ПОКІНЧЕННЯ ВІЙНИ В ІТАЛІЇ

З усіх кінців політичного світу наспіли вісти, що останній переворот в Італії має на цілі закінчення італійської війни. Про це пишуть у Туреччині, в Еспанії, Англії, Америці. Президент Рузвелт в часі пресової конференції висловився, що мир з Італією прийде у своїм часі. Для пояснення додав, що Аліянти дістали вже пропозицію від Італії в справі використання італійських летунських майданів. Сказав теж Рузвелт, що він годиться на заяву Чорчила щодо безумовної здачі Італії і він не має причини змінювати цеї заяви тимбільше, що вона була потверджена секретарем Голом.

Положення в самій Італії теж вказувалоб на конечність покінчити війну. Ліберальні групи, головно в північній Італії, вже радять раду, починають агітацію за мир, а впарі з тим йдуть напади на провідних фашистів. Одначе уряд не може толерувати розрухів та політичних вбивств і тому мусить вжити військової сили для втримання ладу. Це потрібне для престижу держави та для прилюдного безпеченства. Колиб унутрі Італії повстала анархія, тоді Аліянти не малиб з ким говорити і мусілиб самі займати цілу італійську землю та пильнувати ладу.

Щоб наладнати з німцями, треба спонукати їх вицофати їхні военні відділи з Італії, і навпаки, вицофати італійські військові частини з Німеччини. На це треба часу.

Таксамо треба часу покінчити з военним фронтом на Балкані. Отже з того здають собі справу фахові люди і тому терпеливість виждати [illegible] тим, якби привернути що тут і там товпа [illegible] проти фашистів, не значить, що товпа вміє обняти владу в свої руки. На це треба вишколених та здисциплінованих людей. Колиб заломилася дисципліна, то це ускладнилоб закінчення мира.

Навіть безумовна здача вимагає підготови. В краю, перемученім війною, звичайно недостає харчів та інших дібр, потрібних до життя. Коли приходить безумовна здача, то переможець мусить взяти на себе відповідальність за прохарчування населення та мусить старатися населенню догодити. Колиб окупаційна влада показалася неприготована на таку можливість, то населення пічне бунтуватися і може прийти до відновлення війни. А тоді яка користь із хвилевої здачі?

Вісти з кількох столиць, включаючи й вісти з Ватикану, вказують, що Італія робить серйозні зусилля покінчити війну. З другого боку Аліянти мусять підготовити від себе якусь політичну формулу, такби сказати писані правила для здачі Італії. Раз' відповідальний італійський уряд підпише, чи й без підпису прийме умовини здачі, буде знати чого придержуватися, а Аліянти будуть знати, чого вимагати. З голосів преси довідуємося, що військова контроля буде тривати довше, ніж було практикою в минулих часах при таких нагодах. А коли так, то до цього треба солідної підготови.

Справа Італії є пробним каменем для цілої демократичної системи Аліянтів. Атлянтійський Чартер обіцює кращий лад на землі. Отже й переможеному належиться хоч частина цього добра. Бо якби Аліянти вже на початку своїх успіхів не дотримали обіцянок або хоч не старалися дотримати, то решта народів, все одно, чи вони є у війні проти Аліянтів, чи вони лише стогнуть під Гітлером, відразу побачилиб, що від слів до діл далеко. Тоді замісць прихильности серед підбитих народів, прийшлаб рівнодушність до Аліянтів. Народи побачилиб, що їм ніхто не всилі помогти і мусілиб самі брати свою долю в свої руки. Мабуть це мав на увазі президент Рузвелт, коли казав, що італійська справа це дуже делікатна проблема, і треба її відповідно трактувати.

[illegible] видно, як вийде із [illegible] держави Осі війну програли. А це важне на стільки, що потайки можуть держави Осі вести переговори в справі загального мира і на ділі допомагати цілому мировому плянови Аліянтів навіть тоді, коли ще формально війська стоять на фронтах, коли навіть ще ревуть гармати. Мабуть в тому змислі проголосив маршал Бадоліо, що війна ведеться дальше і про це повідомив теж Японію.

Окреме питання виринає, коли говориться про ролю Мусолінія у підготові теперішньої ситуації. Це покищо є дальше загадкою і на її розвязку ще треба виждати.

Проф. Микола Чубатий.

Князь Патьомкін та його наслідники

Винахідник патьомкінських сіл.

Жив собі у Росії за цариці Катерини II. князь Патьомкін. Любила його цариця й то зі серця любила тай ласками обсипувала. Колиж князь Патьомкін любимець цариці, то кудиж післати його на губернатора, як не у Малоросею, теж Україною звану. Було то тоді саме, як Січ Запорожську москалі зруйнували тай багаті українські степи під кольонізацію забрали. Хтож це все мігби зробити краще, як не любий а через це й геніяльний князь Патьомкін? Так і князь Патьомкін на Вкраїну поїхав як кожний російський царський чиновник, більше для себе як для казни, для государства. А в Петербург у столицю йшов один рапорт за другим, які то чуда адміністраційного духа не зробив князь Патьомкін, якої то цвитучої не стала та остаточно завойована і в російське царство влучена українська Малоросія. Народ багатий, села квітучі, словом правдивий рай на землі під владною рукою князя Патьомкіна, любимця цариці.

Не пише цього історія, чи цариця більше затужила за Патьомкіном, чи більше заінтересувалася д е р ж а в н и м и справами та хотіла на власні очи побачити ту квітучу Україну під владою князя Патьомкіна. Так і сама вибралася на Україну, все побачити на власні очи. Щож тут робити сараці князеви, коли ці квітучі села, цей вдоволений народ був тільки на папері, в його рапортах, а на ділі Україна таки ще збільшого була пустим степом, [illegible] поселилися [illegible] кіна жили в нужді. Так і князь Патьомкін впав на геніяльний винахід: Здовж водної дороги Дніпра, куди мала переїздити цариця, побудував кілька взірцевих сіл, десь там далеко на горизонті побудував такі села, що нагадують нинішню кінотеатральну сценерію в Галивуді. Позганяв до тих сіл над Дніпро кілька соток людей, яких казав убрати святочно. Заанранжував цілу програму прияття тою нібито „щасливою людністю квітучої країни" так то на показ цариці, щоб вона виробила собі ясне поняття, якої то геніяльний адміністратор той князь Патьомкін, губернатор України з ласки цариці. Знав він, що цариця не поїде в глибину краю, бо там і доріг не було, знав, що людність мовчати буде, бо вона знає добре, що то значить наразитися могучому чиновникови.

Князь Патьомкін вийшов з тої цілої історії побідно. Дістав похвалу від цариці за свою ґеніяльність, а до історії перейшов як світлий аранжер ошуканчої інформації. Не багато на заході знають люди подробиць з російської історії, але „Патьомкінівські села" ввійшли у словник усіх мов враз з невмирущим назвищем їх винахідника.

Та Патьомкін не став відосібненою поставтю в історії Східної Европи, його метода представляти світ іншим, як він на ділі є, принялася в російській адміністрації для світа та як добрий патент служить й по нинішні часи.

Макс Істман про червону Росію.

У відомім американським магазині „Рідер'с Дайджест" появилася велика стаття американського журналіста Макса Істмана під заголовком: „Ми мусимо стати лицем до подій в Росії". В ній він аналізує факти російського внутрішнього життя та заграничної російської політики і виказує, що червона Росія має два обличча, одно для світа, для заграниці, друге обличча для себе, для переводження в життя добре передуманих та зі зимним реалізмом переводжених плянів велико-державної російської політики. Ми з Европи, а з окрема ми українці що краще та з близька знаємо большевизм таким, яким він є без пропагандивної маски, прямо счудовані бистротою та [illegible] Макса Істмана.

Це вправді мало не унікат серед американських журналістів, який підійшов так близько до дійсности в червоній Росії та так ясно зрозумів істоту большевицької політики за границею мальованy таким способом, який винайшов князь Патьомкін: дати заінтересованим образ, якого вони бажалиб, а не такий, яким він є в дійсности.

Немає мабуть ніякого сумніву, що Істман також поінформований про подвійну політику комуністів у відношенні до неросійських народів, хоч про них не згадує. Правда тоді коли він жив у комуністичній державі, себто в роках 1922 до 1924 та студіював російську проблему, національне питання в Совєтськім Союзі не було ще доведене до того стану, у якім воно є нині. Тому, коли образ Істмана, на сто відсотків правдивий, виходить неповним через переочення національної проблеми у червоній Росії, то тільки хіба з тої причини, що він не мав змоги ще тоді приглянутися зможеній филі російського націоналізму, що нині заливає національне життя неросійських народів Совєтського Союза.

Як то було з тими українцями перед вибухом другої світової війни?

Хто приглядався національній а зокрема українській проблемі в совєтській Росії по році 1930, того вдаряло відразу ще, що офіціяльна політика червоних перед світом була така, що українців властиво у Росії як народу нема. Відомо, що по році 1930. закінчився так званий курс українізації остаточно та безповоротно. З року на рік Україна ставала на ділі щораз більше російською провінцією, дарма, що пусті рами Союзної Української Рядянської Республики лишилися, хоч й вони звужувалися з кожним роком. Російщина зацарювала як давно за царату, а перед самою війною навіть офіціяльний щоденник українського уряду в Києві перейшов на російську мову.

Варто також слідкувати, як за границею офіціяльні представники насвітлювали істнування українського народу під Росією. Офіціяльно тоді принялося засаду, що українців як окремого народу нема. Існує якась етнічна група російського народу, що її звуть українцями, але це не нарід. Деколи появився навіть образ губернатора України Хрущова у вишиваній сорочці як якась егзотика, зовсім так як дехто в Америці вбере широчезну крисаню західно-американського ковбоя або індіянське піря.

Я мав спосібність часто до війни їздити за кордон по міжнародних зіздах та обсервувати відношення представників офіціяльної червоної Росії до українського народу. По році 1930 зникла майже зовсім Україна за кордоном, навіть назва СССР вживається тільки у строго урядових висловах, але звичайно говорилося по просто Росія.

У Венеції, відомім місті північної Італії, що два роки відбувалася міжнародна вистава малярських творів цілого світа так звані „біеннале". Оглядав я російський павільон вже 1930 року. Павільон таки навіть на зовні має виразний надпис „Росія". А в середині? Ані навіть на думку нікому не приходило згадати про українське малярство або показати хочби один твір українського малярського мистця, хоч в дійсности у тому ще часі українські малярі навіть на совєтській Україні працювали та давали вартісні твори.

В році 1933 відбувався міжнародній зїзд істориків, на якім мені приходилося побіч інших товаришів істориків — українців заступати Наукове Товариства ім. Шевченка у Львові. На цей конгрес, що відбувався тільки раз на пять літ не появився 1933-го року, вже ніякий представник української історичної науки, хоч ще 1928 року у Штокгольмі репрезентував її сам проф. Грушевський. Запитав я представників російської Всесоюзної Академії Наук: а деж представники Всеукраїнської Академії Наук? Не приїхали, була відповідь; ми їх заступаємо! Очевидно у своїх виступах так само й вони ані словом не згадували, що якенебудь історична українська наука істнує, тільки все говорили про російську історичну науку.

Підчас міжнародної виставки в Парижі в 1937 році відбувався конгрес міжнародної організації, в якій я працюю. Оглядав я там докладно совєтський павільон та крім назви на чолі павільону та великої мапи СССР, нічого там не було, що моглоб дати хоч блідий образ життя українського народу, зрештою так само як на нюйорській виставі на початку теперішньої війни.

Тепер в Росії самі українці!

Прийшла війна, російська армія найхала на Західну Україну, прийшов плебісцит і відоме „визволення" з тисячами страчених та десятками тисяч депортованих українців. По тім війна з націстами на життя й смерть. Вже біля десять літ ніхто не чув нічого про українців, аж нагло тепер зароїлися українці як гриби по дощі на всіх провідних становищах. Маршал Тимошенко вже не русский, а українець. На американськім ґрунті появляється герой, лютенант Павличенко; вона офіціяльно українка, але то тут, то там вилазить російська приналежність.

Доносить американський кореспондент з російського фронту про свої враження та розмови з червоним офіцира-

(Докінчення на стороні 3-тій)

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

10)

Але найбільша частина того маєтку пішла на підпирання нещасливої революції в 1831 році; що лишилося, опісля було потрачено в довголітних процесах про якесь наслідство, так що по скасованню панщини давний дідич очутився немов на леді і не міг назвати своїм нічого крім цього одного дому з садом та парою коней. Тут він і дожив свого віку в затиші, а по його смерті жінка продала й цей останній шматок давньої величі і забралася з тих сторін. Замісць старого польського дідича настав новий пан у тих мурах — Герман. Він тоді щойно почав поростати в пір'я; закуп того дому був перший крок до його пізнішого багатства; може, для того він і звикся так із тим старим житлом.

Зрештою, Германа мало займало внутрішне уладження дому, — тим менше займав його сад, у котрім давній власник просиджував, бувало, цілі літо, і в котрім, як говорили в сусідстві, і тепер ще не раз місячної ночі можна було видіти його високу постать з довгими вусами і білим, як молоко, волоссям, бродячу в густій високій траві, — можна було видіти, як він оглядає кожне дерево, мов старого знайомого, часом заламує руки або зітхає важко. Герман, хоч і чув ті слухи, сміявся з них, але до саду все таки його не тягло. Він удовлявся тим, що кожної весни почислив дерева і опісля випускав сад в оренду садівникові, а сам до нього мало коли й заглядав.

І в самім домі Герман мало які поробив зміни. Старосвітські меблі оббито новим репсом, замісць старопольських великих печей помуровано нові, кафлеві, між вікнами повішано великі дзеркала, та й годі. На стінах побіч деяких нових штихів висіли почорнілі від старости портрети давніх польських магнатів, з густими бровами, грізними вусами й оголеними лобами. Дивно виглядала та суміш старосвітщини з невмілими і немов принагідними пробами новини, але Германа це мало обходило, він і так занятий був іншими, важнішими ділами, його завдання було — громадити, а не уживати, і він громадив, збирав, множив, докладав з якимсь гарячковим поспіхом, не дбаючи, хто буде користуватися його надбанням.

— От і моє гніздо! — сказав Герман, отворяючи фіртку і впускаючи Леона наперед. Леон перший раз нині вступав у його подвір'я.

— Ах, як тут вигідно, як тут просторно! — скрикував хвиля від хвилі з чемною пересадою Леон, озираючись по подвір'ю. Подвіря було виложено плитами. На середині була криниця під дашком, з великим колесом на два відра. Далі збоку видно було стайню, а побіч неї вхід до саду.

— Простірно то простірно, — відказав Герман, — але, правду кажучи, трохи мов пусто. Видите, чоловік в таких літах, коли йому не досить себе самого, коли рад би бачити себе серед цілої купи маленьких, веселеньких...

— О, так, так, — перервав Леон, — це іменно й мені зараз прийшло на думку. Справді, що тут жити серед купи молодого потомства, це був би рай, правдивий рай!...

— А тепер що? — говорив далі Герман. — Син наш у Львові... Ну, треба, щоби молодий чоловік замолоду чогось навчився...

— Певно, певно!

— А ми з жінкою, двоє нас, а ще вона хоровита... признайте, що часом чоловікові прикро робиться.

Вони ввійшли до покоїв.

— Правда? — казав Герман. — Тихо, як у могилі... Слуг не держимо багато: візник, кухарка та й покоївка, більше нам не треба. І так тут цілий день. Мене звичайно й так рідко коли дома видають, все діло.

— Ой, так, так, — сказав Леон, — важке наше життя. Говорять, що хибує капіталістові, нероба, живе собі та гроші згортує. А тут би вони поглянули, пожили кілька день нашим життям, то, певно, відкинулися би й тих капіталів і того життя.

— О, певно, ручу вам! — потвердив Герман, хоч у тій хвилі й мигнула йому по голові збиточна думка, що прецінь при всій тій тяжкости, при всіх недогодах життя якось ні один капіталіст не кинув ще добровільно свого маєтку, ані не помінявся ним за палицю й жебрацькі торби.

Герман перейшов із своїм гостем уже три покої. Всюди було тихо й пусто. Він шукав своєї жінки, але не міг її доглянути. Перейшли до четвертого покою, обширного, як маштарня. Герман озирнувся — і тут не було нікого.

(Дальше буде).

Петро Березин

АМҐОТ І ЙОГО ЗАВДАННЯ

ВАШИНГТОН, Д. К. (ОНА). — Обеднані Держави створили нову міжнародну організацію — Союзний Військовий Уряд Окупованих Територій, або за ініціялами англійської назви цеї установи — Амгот. Вона складається з військових людей, які покінчили спеціяльні курси мілітарної адміністрації що їх в Америці організував воєнний департамент, а в Англії воєнне міністерство. Курсантами були офіцири, а вчилися, як управляти окупованими територіями, щоби на них панував взірцевий порядок.

Амґот вже почав своє урядування в окупованій аліянтськими військами Сицилії, яка має більш як чотири міліони людности. Коли наші війська заняли Сицилію, то ґенерал Айзенгавер видав проклямацію, в якій сказав:

„Союзні війська займають італійську землю. Вони не є ворогами італійського народу, а роблять це тому, щоби знищити німецьке панування над Европою.

„Їх ціллю є визволити італійський народ від фашизму, що затягнув його у війну, а як це буде осягнено, то Італія знов стане вільною державою".

Військовим губернатором Сицилії іменовано команданта британійської армії ґенерала Геролда Александра, а помічниками — ґенерал-майора Реннела Рода, й американського ґенерала Френка Дж. Микшері. В адміністративному апараті Сицилії находиться велике число британійських й американських офіцирів, що покінчили в Англії й Америці спеціяльні курси військової адміністрації. Це перший раз союзні армії управлятимуть окупованою територією, бо як англійські війська окупували Етіопію, а потім Лібію, то вони самі давали собі раду. Користаючи з свого кольоніяльного досвіду, англійці орґанізували такі уряди, як це вони робили в своїх заморських посілостях.

В Північній Африці також було неможливо завести спільну адміністрацію, бо Алжірія, Мароко і Туніс належить до Франції, яка рахується нашим союзником. Крім того Обеднані Держави, а зглядно Анґлія й Америка, зробили з адміралом Дарланом угоду, на основі котрої місцева управа, після окупації союзними військами, мала остатися в руках французів. Певна річ, що американці й англійці мають там свої впливи, але номінально адміністрація Північної Африки находиться в французьких руках.

Окупувавши Сицилію, Обєднані Держави встановили там іншого рода адміністраційну політику. Вони віддали її в руки Амгота. Ґенерал Александер почав своє урядування з того, що в першу чергу розвязав там фашистівську партію, уневажнив силу італійської корони й зніс всі дискримінаційні закони, що відносились до людей іншої раси, релігійного віроісповідання і краски шкіри. Все те пішло до коша. Ґенерал Александер проголосив, що союзні армії й Амгот будуть шанувати приватну власність і закони, які не стоять на дорозі військових операцій. Він сказав, що місцеві урядовці можуть остатись на своїх позиціях, але мусітимуть робити те, що їм скаже Амгот. На основі розпорядку ґенерала Александра, забороняється політичну діяльність, але за те встановляється на Сицилії свободу преси і слова. Розуміється, що це не значить, що зараз буде можна критикувати союзну військову адміністрацію, але люди можуть сходитись і балакати та писати про все, що хочуть, так довго, як це не шкодитиме Амґотови. Італійці можуть бути певні, що союзні війська не прийшли на їх землю тому, що мають на ц... ... бо це неправда. Як тільки заведуть в Европі демократичні порядки і знищуть тих, що запалили світ — вони негайно заберуться з Італії.

Скасування фашистських законів і заведення нових робиться в окупованих союзними військами землях на те, щоби бути певним, що в тилах союзних армій понуватиме порядок і нашим військам не грозитиме ніяка небезпека. Ми не можемо допустити до того, щобй наші хлопці найшлися в небезпеці. Впрочім італійське населення на Сицилії може бути певне, що під окупаційною владою воно матиме більше свободи рухів ніж мало під своїм власним фашистським режімом.

Як аліянтські війська перейдуть до загального наступу в Европі, то те, що тепер робиться на Сицилії, повториться не тільки в цілій Італії, але й в Австрії, Мадярщині, Румунії, Болгарії і в Німеччині. Як наші війська зломлять тоталітарну владу, то за ними піде Амґот заводити тимчасову мілітарну владу, яка буде урядувати доти, поки не встановиться цивільна влада. Після того відбудуться загальні вибори і нарід встановить такий уряд, якого він сам захоче. Розуміється, що він повинен бути демократичний.

В деяких европейських краях може бути так, що союзні війська окупують територію з заходу, а советські, що теж є нашими союзниками, зі сходу. В таких випадках Амгот мусітиме приняти до свого складу представників Советського Союзу. Адміністративна праця Амґота находиться тепер в експериментальній стадії і її в практиці вдасться улішшити. Як будуть які недомагання, то їх усунеться, а що добре, те увійде в життя на всіх окупованих землях.

А щож станеться з тими урядами, що находяться в Анґлії на вигнанню? На це питання є дуже тяжко відповісти. Теоретично, ці уряди представляють свої народи і повинні би встановити свою адміністрацію зараз, як тільки союзні армії проженуть ворога. Але це тільки теоретично. На ділі, деякі уряди не мають пошанівку в керівників ... як прийдеться перебрати владу, то здається, що буде треба іншого складу кабінетів ніж ці, що постійно між собою сваряться . Крім того, Франція, Альбанія і Австрія — не мають своїх урядів на вигнанні і їх буде треба творити на місці. Перед Обєднаними Державами є багато проблем, які вони мусять практично розвязати, але тепер цього зробити не можна. Треба перше розбити ворога, окупувати край, а тоді братися розвязувати складні місцеві питання.

Не треба забувати й на те, що як правительства на вигнанню почнуть перебирати владу в тих краях, з яких вони втекли, то може прийти до загальних заколотів. Може не всюди, але в деяких краях це може статися. Боротьба поневолених націстами народів видала нових провідників і вони не все згодяться з тими лідерами, що тепер на вигнанню. Обєдиані Держави сподіються, що такі замішання можуть бути і вже приготовляються, щоби не допустити до непотрібних розрухів на відбитих у ворога землях. В таких випадках адмінстрацію перебере Амгот і буде управляти краєм доти, поки цього буде треба.

Теоретично Амгот не буде співчувати ніякій політичній місцевій партії, але буде дивитися за тим, щоби будучі уряди на відвойованих землях були демократичні, бо як так буде, то можна сподіватися, що до другої війни не прийде. Демократичні правительства можуть з своїми сусідами договоритися і полагодити непорозуміння в мирний спосіб, а а диктаторські зараз виповідають війну. Тоталітарної системи державного правління треба позбутися раз на все. Ми воюємо за кращий світ, за демократію в повнім розумінню того слова. Диктаторські краї довели світ до руїни і ми повинні уважати, щоби такі річи не повторялися. Ми любимо хвалитися й говорити, що живемо в двацятім століттю, та що ми люди цивілізовані, але в той самий час робимо такі річи, за які будучі покоління будуть уважати нас за дикунів. Правда, що є й такі між нами, але ми власне з ними ведемо війну й бажаємо, щоби вона була останньою війною. А буде вона останньою тільки тоді, коли 350,-000,000 людей в Европі буде з нами співпрацювати й старатися завести на світі справедливий демократичний лад.

Князь Патьомкін та його наслідники

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ми. Сам признається, що він мови ні російської ні української не знає, отже його репорти оперті на офіціяльних інформаціях. На оборонних позиціях близько фронту — пише він, стрінув я молодого поручника, що став говорити українською мальовничою мовою, бо російської мови він не знав. Подумає собі неодин в Америці, що це за рай у тій СССР для українців, що може бути офіцир та не знати державної російської мови, оце свобода! Неправдаж? Кореспондент американець не знав ще тоді сам ні російської, ні української мови, але знав, що цей молодий офіцир говорив українською мовою, навіть мальовничою тай цьому повірив, що може бути в СССР офіцир без знання російської мови, мови старшого брата-опікуна. Цеж очевидно справа князя Патьомкіна.

Приїхав до Каїра перший за час війни воєнний кореспондент советів, Солодовник зветься. Так і перше слово його до товаришів британійських та американських, що він українець. І так дальше й так дальше десятки прикладів, що десь як гриби по дощі, народился тепер в червоній Росії самі українці й то на таких довірених та відповідальних позиціях, як військових заграничних кореспондентів. Що це за чудасія та що вона значить?

Хто знає те подвійне книговодство російської - політики та російської пропаґанди, про яке так по майстерськи говорить Істман в „Рідер'с Дайджесті", той розуміє, що це доцільна пропаґанда з виразно наміченою ціллю. Большевики добре знають, що українська проблема в звязку з теперішною заверухою мусить стати актуальною. Таж по світовій війні побідні союзні держави для тривалого успокоєння світа мусять переглянути й ту українську проблему, оплачену вже міліонами людських жить. Російській пропаґанді йде тепер про вироблення перед світом такого переконання, що немає потреби навіть інтересуватися українським питанням, таж воно розвязане. Чиж не таке пишуть комуністи українського походження? Українці вдоволені тим станом, який є. Таж вони є на становищах маршалів, вони можуть навіть не вміти по російськи говорити та дослугуватися степенів офіцирських, вони на найбільше довірених позиціях советського уряду за границею. Словом українська проблема не то що розвязана в советах, алеж природною консеквенцією цього є, прилучити до советів ще однокровних зі східними українцями західніх українців, щоб і їм було так само добре, як тим східним.

Перед війною треба було показати перед світом, що нема українців, а тепер інакше. Князь Патьомкін мав все у Росії, в білій чи червоній своїх талановитих наслідників.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ЧИ НІМЦІ ВИНИЩУЮТЬ ЛИШЕ ПОЛЯКІВ?

Милтон Брекер телеґрафує з Лондону до Америки статистику польських жертв війни на основі дат, призбираних польським міністром Владиславом Баначиком. Включаючи 1,800,000 жидів, за цією статистикою, вимордували німці разом 3,200,000 польського населення по день 1. травня 1943.

Тому, що Баначик оповідав про горендальні факти, не лише про число вимордованих, але теж і про методи, якими німці винищують населення Польщі, англійські кореспонденти запиталися його, які він має докази на це. На це Баначик заявив, що польська підпольна організація, що діє на території Польщі, збирає точно всі такі вісти і вдержує статистику. На цій підставі Баначик опирає достовірність поданих фактів. Він каже, що найгірше лютують німці в околиці Люблина, на східніх границях етноґрафічної Польщі, але не слабше понисуються теж в околиці Кракова та Радома. А в околицях Томашова, Грубешова, Красноставу, Замосця, Любартова, та Пулав то вже йде систематичне винищування поляків.

Так, каже Баначик, в Білгораю не лишено в живих ні одного поляка. Опустіли цілі села, худоба перестрашена, стрілами та вибухом бомб, волочиться без опіки, дітей убивають простим копанням ногою, хлопців від 14 року життя, по скільки не вбивають, то виселюють в незнані сторони в запечатаних возах. Дітей до 13 року життя та жінок перевозять до табору в Майданку, де їх вимордовують в окремих кімнатах, як це робили передтим з жидами.

В днях 2 й 5 липня привезено двома потягами по 100 осіб у вагоні, разом 3,000 людей, до Майданка і там їх витроїли в кімнатах газом. Нараховують, що яких 100,000 людей втекло в ліси, щоб ратуватися перед вбивством. Німці висилають окрему сторожу, щоб їх виловити, а коли не вдасться, вони окружують ватаги та вистрілюють гарматами. Хоч в засаді кожен присуд смерти має бути підписаний владою, то лише 140,000 вимордувано на підставі вироку, а решту мордують як попаде.

Запитаний кореспондентами, в якій ціли німці це роблять, Баначик відповів, що він догадується, що німці будують укріплення на пограничччу польської етноґрафічної території на просторі 1,000 кільометрів.

Це булаби добра смуга і для етноґрафічних цілей і для стратеґічних. Для жидів будують німці жидівські централь ґетта, щоб туди заманити тих жидів, що повтікали.

Оце оповідання польського міністра Баначика. В ньому вичислені місцевости Замосць, Красностав, Грубешів і ін. Це українсько - польське погранична. Отже якщо говорити тут про якийсь етноґрафічний кордон, то хіба не про польсько - німецький, а українсько-польський; на захід від нього опинилися би поляки, а на схід українці. Коли німці приготовляють таки кордон безпеченства на сході, то приготовляють його проти Росії, і коли вони винищують населення на пограниччу, то це може бути як населення польське, так і українське. Як там переважає населення українське, то скорше німці вимордовують українців, коли переконані, що їх не втримають. Не хотячи віддати їх большевикам для скріплення сили, вони волять їх вимордувати. Це повинен був Баначик також зазначити в інтересі історичної правди про мучеництво народів в теперішній війні.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО Н[illegible] СОЮЗУ, ЯКИЙ Є [illegible] І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О.

Піврічне зібрання товариства Запорожська Січ.

У неділю, 25. липня відбулося піврічне зібрання тов. Запорожська Січ, від. 251 Українського Народного Союзу. Прийшло кільканацять членів. Після відкриття зборів предсідником Я. Янівським зложив звіт з господарки фінансовий секретар Й. Керик. Як усе буває, секретар представив приходи й розходи за минулий піврік, а контрольна комісія заявила, що провірила докладно ці рахунки і найшла все в повнім ладі. За це належиться вотум довіря урядові, як сказали члени контролі.

Одначе збори не покінчилися на звіті, бо до нас прибув Головний Радний У. Н. С. гром. Д. Шмаґала й організатор У. Н. С. на цю околицю гром. Д. Білецький. Предсідник гр. Янівський представив обох гостей і вони виголосили свої промови по черзі. Радний гром. Шмаґала говорив про загальний розвиток У. Н. Союзу, а далі про потребу солідного відсвяткування 50-літнього ювилею нашого Батька-Союзу. Війна війною, говорив гр. Шмаґала, а народня праця повинна йти без огляду на трудноші чи перешкоди. Поки це свято прийде, треба придбати багато нових членів для Союзу, а як це станеться, то прийде підготування до ювилейної маніфестації. Розумну думку нагородили приявні голосними оплесками.

Орґанізатор гром. Білецький говорив по Гол. Раднім. Орґанізатор думає, що воєнне положення не є злим часом для орґанізації дітей до У. Н. С. Старша молодь мусить іти на поле бою, але дома ще таки хтось лишається, люди мають зарібки, отже нема ніяких перепон в орґанізуванню. Треба лише доброї волі.

Приявні члени признали рацію виводам орґанізатора й обіцяли поміч в орґанізованню дітей до Союза. А найбільше таки буде помагати секретар, бо це його ділянка і він любить таку роботу.

[illegible] садi, тим, якоя привернути [illegible]

ЧУЖИНЕЦЬКІ [illegible] ГАЛЬМУЮТЬ НІМЕЦЬКУ ПОЧТУ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Німецька ґазета „Анґріф" скаржиться, що чужинецькі робітники гальмують німецьку почту. Вони, наприклад, посилають додому реґістровані листи в такім великім числі, що почтові урядовці не можуть дати собі ради. Одного француза прилапали, що посилав денно по дванадцять реґістрованих листів, в яких не було нічого важного; робив це нарочно, аби німці мали багато роботи на почті.

ПАНІ ЕТТА ШАЙБЕР, котру арештували в Парижі німці за те, що вона помагала британським воякам утікати, написала книжку про свої переживання під наголовком: „Париж під землею".

КІНА В ПРОМИСЛОВИХ ЗАВОДАХ ПОМАГАЮТЬ ПРИТРИМАТИ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Появилася книжечка „Розривки для воєнних робітників", а в ній сказано, що дуже благодатний вплив на робітників мають фільмові вистави у фабриках в часі роботи або після робучих змін. Фільми злагоджують перетому, успокоюють нерви і роблять робітників бадьорими. Така зміна настрою притримує робітників при праці і вони не потребують шукати викрутів, щоб полишити роботу.

АЛІЯНТИ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ НА СИЦИЛІЇ.

Аліянтська військова влада на Сицилії оповістила, що вона постановила негайно випустити на волю триста італійських політичних вязнів, що тепер сидять у сицилійських вязницях. Декотрі з тих жертв фашистівської партійної політики ниділи в вязницях багато місяців. Всі вони виголоджені докраю. Коли Аліянти стали бомбардувати сицилійські міста, фашистівські урядники перенеслися жити по сільських віллях, а вязників оставили в вязницях.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

[illegible] замовлення на адресу.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ [illegible]

ІТАЛІЙЦІ И АМЕРИКАНЦІ.—Італійський народ Сицилії відноситься до американських вояків приязно. Деякі з них мають рідню в Америці. Світлина представляє сцену в сицилійськім місті Джелі. Американський вояк бавиться з дитиною.

ТАРЗАН, ч. 810. Несподівана стріча.

Аби ще краще її собі зеднати, мисливий полав Зілі шнурок перл. Проста дівчина була врадувана. Потім чужинець підняв серну на плечі й пішов за нею, як слуга за панею.

Тимчасом Тарзан чув вистріл мисливця й опустився на землю перед парою.

„Тарзан!" скрикнула Зіла. „Бачиш, що я найшла: гарного чоловіка. І тобі він певно подобається".

На згадку імени Тарзана, нерви чужинця перейшли рівночасно й радість і страх.